

Opmerkelijk

Kostbare Muisenissen

Marchinus Hofkamp

Parcours des Mondes, september 2013

Meer dan 70 internationale Tribal Art galeries houden 'open huis' in de wijk Saint Germain des Prés in Parijs. Veel niet-tribal-art winkeltjes hebben daartoe hun zaak tijdelijk opgedoekt om dit op lucratieve wijze te kunnen verhuren aan een galerie van elders. Daarbij zijn er ook meerdere locale tribal art galeries die officieel niet meedoen, deelname kost veel, maar die natuurlijk toch wel ook graag hun deur wagenwijd openzetten. En zo kuier je galerie in en galerie uit, je verbazend over allerlei moois en over de prijskaartjes die daar aanhangen.

Toen we de galerie van Alain de Monbrison binnenliepen, viel me een oud masker op, dat mij even aan een Dogon masker deed denken, maar dan met veel te grote ogen en mond. Dichter bij gekomen zag ik een oude, bijna zwarte dikke korstpatina, ten teken dat er flink op geofferd was. Kennelijk had dit masker niet als dansmasker gediend, maar als fetisj. Op het naamschildje er bij was te lezen, dat het toch om een Dogonmasker ging. Dat verwonderde me, want in al die jaren dat ik in het Dogongebied rondtrek, kende ik niet zulke grote ogen en mond. Ook daar buiten overigens niet, maar een mens is nooit te oud om te leren. De dagen erna bleef de abnormale vorm van dit masker me toch bezighouden, en dus kwam ik nog een keer terug bij dit bijzondere masker. Niet als optie om te kopen, want ook het prijskaartje van € 60.000 dat er aanhing was 'te bijzonder' voor mij.

Wat was er nu toch zo apart, eigenlijk zo raar aan dit masker? Ja, die grote ogen en mond, dat klopte toch niet. Nog eens extra goed kijken, met m'n neus er bovenop. Toen viel me pas de heel fijne arcering op, alleen op de randen. Een arcering, die ik ineens herkende en die niet Dogon is (*afb 2*). Dit streepjespatroon was veroorzaakt door dieren. Een animaal patroon, maar heel anders dan het veel bekendere vraatpatroon van termieten of wespen, die ook (on)aardig kunnen 'huishouden'. Dit masker bleek zijn grote ogen en mond, en nog een 'hap' rechts onder uit de kin, te danken te hebben aan muizen. Muizen knagen aan alles en zeker ook graag aan de voedingsstoffen waar deze korst uit opgebouwd is, hoewel deze wel heel erg 'oudbakken' was. En muizen zijn er genoeg, niet alleen bij ons, maar ook in Dogonland. De graanschuren en fetisj-huisjes bij de Dogon staan niet voor niets vrij van de grond (*blz 31*), op 'klossen', om muisvraat snel te kunnen traceren en tegen te gaan. Maar dát was hier duidelijk niet goed gelukt. Muizen hebben een klein bekje en kunnen van een vlak oppervlak niet gemakkelijk wat afschrapen, maar van randjes des te beter. Ogen en mond van het masker vormden zulke randjes en ze waren dus het doelwit van deze knaagdiertjes, evenals de achterrand, met dezelfde knaag-'arcering' als gevolg. Als je ooit last hebt gehad van muizen, herken je het streepjespatroon van muizen-tandjes direct in een stuk kaas, koek of aardappel in de kelder, maar bij een tribaal object denk je daar niet zo gauw aan.

Maar doordat ik zelf een orakelplankje heb van een Azande waarzegger, waar een flinke 'hap' uit is genomen, of beter gezegd een hele reeks 'muizenhapjes', was het voor mij wellicht iets gemakkelijker om deze 'link' te leggen.

Dit bood ineens een heel andere blik op dit opmerkelijke masker, dat dus is vormgegeven door de Dogon én door muizen. En dat voor de prijs van een half appartement.

Bizar? Inderdaad, maar Alain de Monbrison was niet de eerste, die dit masker voor veel geld verkocht, waarschijnlijk zonder maar een idee te hebben van deze natuurlijke 'vormgevers'. Want op het Internet kwam ik dit masker weer tegen, namelijk bij veilingen.

In 2012 bleek het geveild te zijn bij Christies, en daarvóór ook bij andere Franse veilinghuizen :

- 2001, 30 juin & 1 juillet, Ricqlès, Collection
- datum? , Hubert Goldet, Paris, lot 96
- 1988, 16 juin, Ader-Picard-Tajan, Paris, lot 24
- 1981, 4 décembre, Cornette de Saint-Cyr, lot 84

Tsja, het 'lot' kent vreemde wendingen.

Tekst en foto's : Marchinus Hofkamp

Websites : www.artvalue.com en www.invaluable.com/auction-lot/masque-do-32-c-5682d5e687

Orakel van de Azande - door muizen aangevroten

Afrikaanse muis knaagt als de Hollandse

AUCTIONS	ARTVALUE CLUB	ARTVALUATION	CLASSIFIEDS ADS
CHRISTIE'S			
«3510»*, Art Africain et Océanien, Paris, Monday, June 11, 2012			
<p>Lot 32</p> <p><u>DOGON CULTURE (Mali)</u></p> <p>Title : MASQUE Date :</p> <p>Category : Primitive arts Medium : UK : Wood FR : Bois</p>			
© All rights reserved			
Estimate : 60 000 EUR - 80 000 EUR			